

Kvæg

5 punkter der sikrer god klovsundhed i kvægbesætningen

Viden, systematik, registrering, opfølgning og handlingsplan. Det er de 5 kardinalpunkter, som er vigtige at have styr på for at sikre god klovsundhed i kvægbesætningen.

Viden om

Antal sidebesøg: 60

God klovsundhed er vigtigt for at have en velfungerende kvægproduktion. Klovlidelser er smertefulde og nedsætter koens velfærd. Samtidig medfører klovlidelser produktionstab, forringet reproduktion, øget risiko for tidlig udsætning, øget risiko for død og ekstra udgifter til behandling. Derfor er det vigtigt at kende klovsundheden i besætningen, forebygge klovlidelser og sikre en hurtig og effektiv behandling, hvis de alligevel opstår – både hos køerne og hos kvierne. Det kan opnås med godt klovmanagement.

Accepter aldrig mere end 10 % digital dermatitis, 2 % byld/sår i den hvide linje og 2 % svær sålesår.

SEGES anbefaler

Registrer klovlidelser og brug registreringerne aktivt til at sikre god klovsundhed.

Klovmanagement er de tiltag der sikrer god klovsundhed

Klovmanagement er alle de tiltag og gøremål, der er med til at sikre en god klovsundhed i besætningen.

De 5 vigtigste punkter inden for klovmanagement er disse:

1. Få viden om de enkelte klovlidelser

Det er svært at arbejde med et emne, man ikke ved noget om. Derfor er det nødvendigt at have en grundlæggende viden om, hvordan og hvorfor klovlidelser opstår, og hvilke symptomer de giver. Man skal også vide, hvordan de udvikler sig, behandles og forebygges.

Ikke alle bedriftens medarbejdere behøver at have samme kendskab, men driftslederen skal sikre sig, at hver medarbejder har tilstrækkelig viden og kompetencer til at kunne varetage sin funktion i stalden.

[Få viden med SEGES' gratis digitale onlinekurser om klovlidelser og klovbehandling](#)

2. Systematiser arbejdsopgaverne

Halhedsvurdering og klovobservationer er vigtige og daglige opgaver. Selv med gode forebyggende tiltag, vil en ko af og til kunne få en klovlidelse. Og her er det afgørende, at det bliver opdaget med det samme, og at man hurtigt sætter ind med effektiv og optimal behandling.

De daglige opgaver bør mindst indeholde:

 • halhedsvurdering og klovobservationer

- behandling af køer med klovlidelser
- tilsyn med og opfølgning på køer i behandling, særligt dem i sygeboks

De daglige opgaver skal selvfølgelig tilpasses den enkelte bedrift. Men det er vigtigt, at der er en klar opgavefordeling mellem medarbejderne, og at opgaverne er tydeligt formuleret og kendt af hver enkelt medarbejder. De daglige observationer kan systematiseres på forskellige måder – f.eks. når der drives sammen til malkning, når der skrubes ned eller ved at have en staldvandring med fokus på klove. Det vigtigste er, der er etableret faste procedurer for at finde køer med akutte klovlidelser, og for hvordan de håndteres.

Til at finde de akut halte køer, kan man bruge halthedsvurdering. Det kan du enten gøre ved systematisk at halthedsvurdere hele besætningen med jævnmellemrum eller ved at have halthedsvurdering med som en fast del af de daglige observationer med dyrene. Det er under alle omstændigheder vigtigt, at der er etableret faste procedurer for at finde de akut halte køer, herunder at staldpersonalet har kompetencer i at halthedsvurdere, og at der er faste procedurer for, hvad der skal ske med den akut halte ko.

Brug f.eks. en tjekliste med faste procedurer for halthedsvurdering og håndtering, som er lige til at udfylde og hænge op i stalden. Brug også eksempelvis ugeplaner og tavlemøder til at styre opgaverne.

Se tjekliste på dansk og engelsk

[Sådan håndterer vi køer med klovlidelser](#) (dansk udgave)

[Handling cows with claw lesions](#) (engelsk udgave)

Se også videoen **Forskellige grader af halthed hos køer** til at få en fælles forståelse af halthedsvurdering, og af hvordan forskellige grader af halthed håndteres.

<https://www.seges.tv/v.ihtml/player.html?token=c65833f28cb3ad706a74dcf10048bcfd&source=embed&photo%5fid=70450900>

Halthedsvurdering kan også bruges til at få et overblik over klovsundheden i besætningen, bestemt ved andelen af halte køer. Her er det ikke nødvendigt at halthedsvurdere alle køer, men blot et udsnit. Hvor mange, der skal vurderes, afhænger dog af besætningsstørrelse og en forventning om andelen af halte.

Det er dog vigtigt at udvælgelsen af køerne sker helt tilfældigt. Ellers vil resultatet ikke afspejle den sande andel af halte køer. Spørg gerne din dyrlæge eller kvægrådgiver til råds om, hvordan du kan gøre det. Ved jævnligt at gentage halthedsvurderingen kan man se udviklingen af klovsundheden over tid og f.eks. vurdere effekten af forebyggende tiltag.

Ikke alle klovlidelser giver halthed. F.eks. viser undersøgelser, at lettere grader af digital dermatitis ofte ikke er forbundet med halthed, men de kræver alligevel behandling. Derfor skal man også kigge efter andre ting end halthed for at finde køer med nye tilfælde af digital dermatitis.

Man skal især se efter strittende hår og jordbæragtige sår i bagerste del af klovspalten samt køer, der aflaster den bagerste del af kloven når de står. Et godt tidspunkt at se efter tegn på digital dermatitis er når køerne maltes i malkestalden. Man bør også altid se efter digital dermatitis når man går rundt blandt køerne i stalden.

3. Registrer alle klovlidelser

Registrering af alle klovlidelser er vigtigt for at få et overblik over klovsundheden i den enkelte besætning og for at følge udviklingen, f.eks. efter at man har sat gang i nye forebyggende tiltag. Registrering bør foretages ved alle klovsbeskæringer og klovsbehandlinger. Også staldpersonalets behandlinger af de akut halte køer bør registreres. Registreringen bør ske elektronisk og overføres til DMS, så man kan holde styr på køernes klovsbeskæring, og så opfølgningen på hver behandlet klovlidelse bliver sat i system.

Læs evt. artiklen [Klovregistreringer sikrer det rette fokus](#)

4. Følg op på klovsundheden i besætningen

Med jævne mellemrum bør man følge op på klovsundheden i besætningen. Det kan gøres ved at se på andelen af halte køer og/eller se på forekomsten af klovlidelser. Ligeledes bør man jævnligt følge op på, om aftalte tiltag udføres. Systematiske registreringer af halte køer eller af fundne klovlidelser er et helt afgørende for at kunne vurdere og følge op på klovsundheden i besætningen. I DMS er der flere muligheder for at følge klovsundheden, baseret på klovregistreringer.

Brug f.eks. analyseudskriften Klovlidelser i DMS. Du finder den under **Analyser og lister > Analyseudskrifter > Sundhed > Klovsundhed**

Læs evt. også artiklen [Tjek i DMS, om I klovsbeskærer køerne på de bedste tidspunkter](#)

5. Sæt mål og lav en handlingsplan for besætningens klovsundhed

I alle dele af produktionen er det en fordel at sætte mål. Det gælder også for klovsundheden. Derefter kan man lave en handlingsplan for, hvordan målene nås. Målene skal være specifikke, målbare, accepterede, realistiske og tidsbestemte, også kaldet SMART.

Accepter aldrig mere end 10 % digital dermatitis, 2 % byld/sår i den hvide linje og 2 % svær sålesår.

Handlingsplanen beskriver, hvordan man vil nå målene og er en måde at synliggøre og fastholde de planer, man har. Synliggørelsen er vigtig, fordi det bliver muligt at forklare andre, hvad man vil, og det bliver nemmere for medarbejdere og rådgivere at forstå meningen og dermed at kunne engagere sig i arbejdet.

Fastholdelsen er en vigtig faktor for succes med gennemførelsen. Når en plan er skrevet ned, forpligter den mere, og man bliver mindet om, hvad man har lovet sig selv. Det er i mange tilfælde en fordel at inddrage besætningsdyrlægen eller kvægrådgiveren i udarbejdelse af handlingsplanen.

Du kan også hente hjælp hos dyrlæger, der har specialiseret sig i rådgivning om klovsundhed.

Find en liste over dem her [Specialiseret klovrådgivning](#)

Læs evt. om den gode handlingsplan i [Best Practice for handlingsplaner](#)

Mere viden om klovsmanagement

<https://www.seges.tv/v.ihtml/player.html?token=b39f8b2af64cc88d45f0a40992be487b&source=embed&photo%5fid=1472857>

Se videoen: Halhedsvurdering - hvorfor er det vigtigt?

- [Hård håndtering af overgangskøer giver dårlige klove](#)
- [Halhedsvurdering – sådan gør du](#)
- [Læs også Pjecen: Håndbogsblade klove \(pdf\)](#)

Værktøjer til klovmanagement

- [Halhedsvurdering – sådan gør du](#)
- [Skema til gennemgang af stald- og klovmanagement](#)
- [Hold malkekøerne rene med en effektiv vurdering af deres tilsmudsning](#)

Mere viden om klovlidelser

- [Forekomst af klovlidelser – Her finder du de seneste tal om klovlidelser hos malkekvæg](#)

Lovgivning med relation til klovsundhed

De regler, der omhandler klovsundhed, hører alle til under Dyrevelfærdslovgivningen. For kvæg er der to regelsæt, man skal forholde sig til. Dels er der generelle bestemmelser i [Dyrevelfærdsloven](#) og dels er der mere konkrete krav i [Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg](#).

Læs her, hvilke regler, der specifikt omhandler klovsundhed:

[Klovpleje og klovbehandlinger hos kvæg: Se de særlige krav i loven](#)

Emneord

[Halhed](#)

[Klovlidelser](#)

[Klovsundhed](#)

Publiceret: 01. september 2021

Opdateret: 01. september 2021

Vil du vide mere?

Peter Raundal

Specialkonsulent

SEGES

pra@seges.dk

+45 8740 6680

Støttet af

Mælkeafgiftsfonden

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES Tlf. 87 40 50 00
Agro Food Park 15 Fax. 87 40 50 10
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

